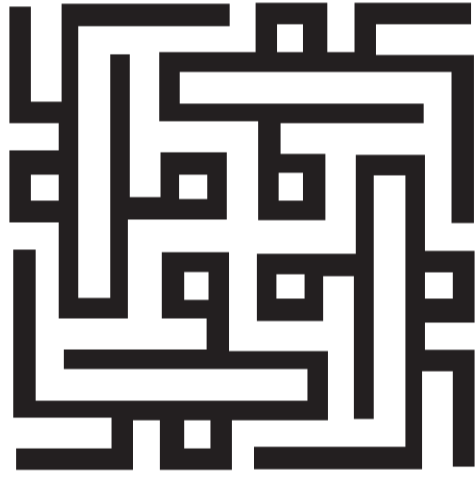

İSLÂMÎ İLİMLER DERGİSİ

İSLÂMÎ İLİMLER DERGİSİ | JOURNAL OF ISLAMIC SCIENCES

ISSN: 1306-7044

Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki defa yayımlanan dergimiz, uluslararası hakemli bir dergi olup, uluslararası Research Databases veri indeksi, SOBİAD veri tabanı, TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) tarafından taranmaktadır.

Çorum Çağrı Eğitim Vakfı Adına Sahibi | Owner on Behalf of Corum Çağrı Eğitim Foundation
Hamit GÖKGÖZ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Manager of Publication
Murat ERDEM

Baş Editör | Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi)

Alan Editörleri / Field Editors
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi)
Dr. Hilal Mengüç LİVAOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Araş. Gör. Ümit ESKİN (İstanbul Üniversitesi)

Arapça Kontrol / Arabic Text Editor
Doç. Dr. Ziyad Abdelrohman A.Aziz A.A. ALRAWASHDEH (İstanbul Üniversitesi)
İngilizce Kontrol / English Text Editor
Doç. Dr. Birsen Banu OKUTAN (İstanbul Üniversitesi)

Editörler Kurulu / Editors
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOŞKUN (Kilis 7 Aralık Üniversitesi), Prof. Dr. Gürbüz DENİZ (Ankara Üniversitesi),
Doç. Dr. Ali ÖZTÜRK (İstanbul Üniversitesi), Doç. Dr. Nemâ Muhammed Ishak el-BENNÂ (Jordan University),
Doç. Dr. Muhammed Selman ÇALIŞKAN (İstanbul Üniversitesi), Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi),
Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin SARIKAYA (İstanbul Üniversitesi), Dr. Hilal Mengüç LİVAOĞLU (İstanbul Üniversitesi),
Dr. İdris SÖYLEMEZ (Araştırmacı), Araş. Gör. Ümit ESKİN (İstanbul Üniversitesi),

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ (Siirt Üniversitesi),
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Bingöl Üniversitesi), Prof. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Hakan OLGUN (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. Şeyhmus DEMİR (Gaziantep Üniversitesi), Doç. Dr. Şevket KOTAN (İstanbul Üniversitesi),
Doç. Dr. Mehmet ALICI (Mardin Artuklu Üniversitesi), Doç. Dr. Muhammed Selman Çalışkan (İstanbul Üniversitesi),
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi), Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin SARIKAYA (İstanbul Üniversitesi),

Danışma Kurulu | Advisory Board
Prof. Dr. Sabri HİZMETLİ (Kazakistan Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Enstitüsü), Prof. Dr. İrfan AYCAN (Ankara Ü. İlahiyat Fak.),
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Ali YILMAZ (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Yaşar DÜZENLİ (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. M. Hayri KIRBAŞOĞLU (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Mehmet ERDOĞAN (Marmara Üniversitesi),
Prof. Dr. Mehmet Ali KAPAR (Selçuk Üniversitesi), Prof. Dr. Muhammed AYDIN (Sakarya Üniversitesi),
Prof. Dr. Rıza SAVAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi), Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Şamil DAĞCI, (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA, (Mardin Artuklu Üniversitesi),
Prof. Dr. Hasan KURT (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Burhanettin TATAR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi),
Prof. Dr. Hanefi PALABIYIK (Atatürk Üniversitesi), Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi), Prof. Dr. Yavuz ÜNAL (Ondokuz Mayıs Üniversitesi),
Prof. Dr. Alim YILDIZ, (Sivas Üniversitesi), Doç. Dr. İbrâhîm Muhammed İbrâhîm el-CEVÂRNE (Jordan Yermuk University),
Doç. Dr. Temâm Avde Abdullâh el-ASSÂF (Jordan University)

Yönetim Yeri | Head Office
1- İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Baba Hasan Alemleri Mahallesi Horhor Cad. Kavalalı sokak No: 1 A Blok 34091 Fatih/İSTANBUL
Tel: 212.5326015/27717 Fax: 0212.5326207
e-mail: mehmet_mahfuz@yahoo.com

Baskı | Printing
Dizgi ve İç Düzen: Ankara Dizgi Evi
Baskı: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Baskı Yeri ve Tarihi | Publication Place and Date
2021ANKARA

İslami İlimler Dergisi yılda iki defa yayın yapan hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yayınlanan yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayımlanamaz. | Journal of Islamic Sciences is a bi-annual peerreviewed journal. The all responsibility which is originated from articles and other texts, belongs to author of them. It is not permissible to publish all texts that published by journal partially or entirely.

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN	5
Yusuf OKTAN MEHDÎNİN NESEBİ HAKKINDAKİ RİVÂYETLERİN YORUMLANMASINDA MEZHEBÎ TEMÂYÜL	7
The Sectarian Tendency in the Interpretation of the Narratives Regarding the Ancestry of Mahdî	
Nurettin GEMİCİ-Mehmet DERİ HATTAT HÂMİD AYTAÇ'IN HAYATI VE ŞİŞLİ CAMİİ'NDEKİ HAT ESERLERİ.....	31
Life of Hattat Hâmid Aytaç and His Islamic Calligraphy Works in Şişli Mosque	
Mehmet Nuri GÜLER İSLAMÎ BANKACILIĞIN MERKEZ BANKALARININ ZORUNLU KARŞILIK UYGULAMASI İLE FAİZE BULAŞMASI	55
Contagion of Islamic Banking with Interest by Cenral Banks' Reserve Requirement Application	
Ömer TÜRKMEN TÜRKİYE'DEKİ KIRAAT TEDRİSATINA ELEŞTİREL BİR YAKLAŞIM	89
A Critical Approach to the Instruction of the Readings of the Quran in Turkey	
Ramazan ASLAN NAHİV İLMİNİN VAZ' EDİLMESİNDE BEDEVÎLERİN ROLÜ	103
The Role of Bedouins in Imposing the Syntax	
Mehmet USLUER BASRA ŞEHRİNİN KURUCUSU UTBE B. GAZVÂN'IN HAYATI VE FAALİYETLERİ	127
Founder of the Basra City Utba Ibn Ghazwan's Life and Activities	
Mustafa Celil ALTUNTAŞ SOMUNCU BABA'YA NİSPET EDİLEN ŞERH-i HADÎS-i ERBAÎN'İN YENİ TESPİT EDİLEN ABDÜLBAKİ GÖLPINARLI TERCÜMESİ	149
Newly Detected Translation of Abdülbaki Gölpınarlı Sharh al-Hadîth al-Arbaîn Attributed to Somuncu Baba	
Hande Meliha İÇAÇAN MISIR'IN İŞGAL SÜRECİNE (1798-1801) DAİR BİR KAYNAĞIN TERCÜMESİ: MUSTAFA BEHCET EFENDİ VE TÂRÎH-i MISIR ADLI ESERİ	173
Translation of A Source Concerning Egypt's Occupation Period (1798-1801): Mustafa Behcet Efendi and His Work "Târîkh-i Mısır"	

Esmâ ÇETİN

197..... دور المجلس العلمي الأعلى بالمغرب في ضبط الفتاوى ومواجهة مشكلات الحياة المعاصرة

Fetvaların Zabtında ve Modern Hayatın Sorunları Karşısında

Fas Yüksek İlmî Meclisinin Rolü

The Role of the Supreme Scientific Council in Morocco

in Monitoring Fatwas and Facing the Problems of Contemporary Life

EDİTÖRDEN

Değerli okurlarımız,

Yayın hayatının on altıncı tamamlayan İslami İlimler Dergisi, yeni sayısı ile siz değerli araştırmacı ve okuyucularıyla buluşmanın sevincini yaşamaktadır. Geçen süre içerisinde neşrettiğimiz makale, çeviri, değerlendirme yazıları, İslami ilimler sahasının enginliği kadar görevimizin ağırlığını bir kat daha hissettirmektedir.

Bu sayımızda 9 makale yer almakta olup, bunların sekizi Türkçe, biri ise Arapçadır. Yusuf Oktan *Mehdînin Nesebî Hakkındaki Rivâyetlerin Yorumlanmasında Mezhebî Temâyül* başlıklı makalesiyle beklenen Mehdî anlayışını hadis literatürü ve mezhep temayüllerine etkisi çerçevesinde yorumlamıştır. *Hattat Hâmid Aytaç'ın Hayatı ve Şişli Camii'ndeki Hat Eserleri* başlıklı çalışmada Nurettin Gemici ile Mehmet Deri hat sanatının büyük ustalarından kabul edilen Hâmid Aytaç'ın hayatı ve Şişli Camii'ndeki hatlarının tarihsel-sanatsal boyutunu değerlendirmiştir. Yazarlarımızdan Mehmet Nuri Güler ise *İslamî Bankacılığın Merkez Bankalarının Zorunlu Karşılık Uygulaması İle Faize Bulaşması* başlıklı çalışmasında sık sık tartışma konusu edilen Katılım bankacılık sisteminin halihazırdaki ekonomik düzen içerisinde faize maruz kalma oranını hukukî çerçevede ele almıştır. Ömer Türkmen, *Türkiye'deki Kıraat Tedrisatına Eleştirel Bir Yaklaşım* adlı çalışmasıyla aşere ve takrîb yöntemlerinin ülkemizdeki uygulamaları ve bu yöntemlerin eksiklik arz eden yönlerini mukayese ederken; Ramazan Aslan *Nahiv İlminin Vaz' Edilmesinde Bedevilerin Rolü* çalışmasıyla Kelâmü'l-A'râb'ın nahiv ilminin gelişimindeki konumunu irdlemiştir. Mehmet Usluer *Basra Şehrinin Kurucusu Utbe b. Gazvân'ın Hayatı ve Faaliyetleri* adlı çalışmasında Hz. Ömer devrinde bir şehir inşa eden Utbe b. Gazvan'ın faaliyetlerine dikkat çekerken; Mustafa Celil Altuntaş *Somuncu Baba'ya Nispet Edilen Şerh-i Hadîs-i Erbaîn'in Yeni Tespit Edilen Abdülbaki Gölpınarlı Tercümesi* başlıklı makalesinde bir hadis kaynağının Abdülbaki Gölpınarlı tarafından tercümesi serencamına eğilmektedir. Hande Meliha İçaçan *Mısır'ın İşgal Sürecine (1798-1801) Dair Bir Kaynağın Tercümesi: Mustafa Behcet Efendi ve Târîh-i Mısır Adlı Eseri* adlı çalışmasında Mısır'ın III. Selim döneminde Napolyon tarafından işgal sürecinin müşahidi olarak olaları nakleden Cebertî'ye ait eserin Behcet Efendi tarafından tercümesini ve bu tercümenin tarihsel değerini incelemiştir. Arapça makale yazarı Esmâ Çetin'in دور المجلس العلمي الأعلى بالمغرب في ضبط الفتاوى ومواجهة مشكلات

الحياة المعاصرة başlıklı makalesi ise “Fas’taki Fetva Kurumlarının Teşkilat Yapısı ve Çalışma Usulü” projesinden ilham alınarak hazırlanmış ve bu kurumların toplum hayatına etkilerini ele almıştır.

Sayının size ulaşmasındaki tüm süreçlerde katkısı bulunan dostlara teşekkür ediyorum. Bir sonraki sayıda buluşmak üzere dileğiyle...

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
İstanbul-2021